

BMC Records,
BMC

CD 277

Szandai Máttyás Quartet: Sādhana

A külföldön élő magyar bőgős lemezének megjelenésekor felrémlt bennem egy régi olvasmányom, az indiai költő-zenész, Rabindranath Tagore *Sāghanā* című esszé-kötete (1913), melyben a szerző többek között az egyén és az univerzum viszonyával, a szépséggel, illetve a szeretettel foglalkozik.

A Tagore könyvének és Szandai CD-jének címében szereplő szanszkrit fogalom megtalálható bizonyos hindu, buddhista, dzsáinista és szikh szövegekben: gyűjtőnév, mely a keresőnek (sādhaka) a metafizikai célt elérni kívánó szellemi gyakorlatira utal. A jógában is ismert kifejezés „megvalósítást” jelent. A kvartett sejtethetően spirituális utat lát a közös zenélésben. A szépségről szóló esszéjében Tagore többször érinti az esztétikai érték és a zene kapcsolatát. A nagy művészi alázattal készült Szandai-lemezeiről, ezen belül a még a rövid free improvizációt kívánó *Fearlessness*ben is visszafogottan fújó kubai Ricardo Izquierdoról is írhatta volna az indiai költő, hogy a szép zene nem akar hangos zajokkal felcsigázni; ehelyett a szívünkre hat a zsoltár szavainak igazságával: a szelídek öröklik a földet.

Az egységesen magas színvonalú kvartettjátékról, illetve az egyszerű, rövid témákból kifejtett darabok műhelytitkairól pontos leírást ad a kísérfüzet. Most a CD legkülönösebb szerzeményét említsük csak, a nyitó *Le frontaliér*-t, ahol Szandai vezényli a lemezen máshol nem hallható vonós-fafúvós sextettet. A rövid kortárs darab, mint címe is mutatja, műfajok határait feszegeti. Szandai gesztusa Ornette Coleman merész vonósnégyesét idézi az 1962-es *Town Hall* albumról. Míg a jazzkompozíciók finom disszonanciái megakadályozzák, hogy hagyományos értelemben „szépség”-ről beszéljünk, a nyitó sextetre illik Tagore megfigyelése, miszerint a zene „a legtisztább művészi forma”, ezért „a szépség legközvetlenebb kifejezése”, továbbá a végtelen manifesztációi a teremtés véges formáiban – ez maga a zene, mely nincs nyilvánvaló jelentéshez kötve, viszont olyasmit fejez ki, amit szavakkal nem lehet megformálni.

Szólni kell még a CD záródarabjáról, Warne Marsh *Background Music* című szerzeményének feldolgozásáról. A Szandai Quartet mintha itt lenne leginkább elemében, és a zenekar brazil gitáros, Nelson Veras is itt csillogtatja meg leginkább nagy hangszer tudását.

Máté J. György

GRAMOFON, 2019. tél